

Zelo razgibana racionalizatorska dejavnost v tovarni »Aparati«

Če za katero izmed delovnih organizacij združenega podjetja velja, da ima zelo razgibano racionalizatorsko dejavnost, potem to prav gotovo velja za tovarno električnih aparatov v Ljubljani. Dokaz za to je že sam podatek, da je njena komisija za izume in tehnične izboljšave v letošnjem letu obravnavala skupno 37 predlogov za tehnično izboljšavo, jih bodisi osvojila, ali pa zavrnila, v postopku pa ima še nadaljnjih petnajst predlogov, o katerih mora še izreči ustrezno sodbo. Čeprav smo pri nas na splošno nekje na repu držav po številu izumov in tehničnih izboljšav, teh podatkov ne gre zameškvati, saj govore za to, da se mnogi člani delovnega kolektiva le ne zanimajo zgolj za svoje vsakodnevno delo po že ustaljenih metodah in načinih, pač pa vzporedno z delom nenehno razmišljajo in iščejo načine, kako bi se kaj izboljšali in tako tovarni prihranili tako dobrodošel prihranek.

Ob tolikšnem številu racionalizatorskih predlogov pač posameznemu ne moremo v našem listu posvetiti kdo ve koliko prostora, zato bodi dovolj, da jih obravnavamo bolj na splošno, ne da bi pri tem na ta način katerega koli izmed predlogov omalovaževali.

Zanimiv je k temu še podatek, da so v tovarni električnih aparatov doslej imeli že prek 300 predlogov za tehnične izboljšave, izmed katerih so jih na osnovi proučevanj komisije in analiz koristnosti osvojili in s pridom uvedli v proizvodnji. Ra-

zumljivo je tovarna od tega imela vidne koristi. Prav gotovo se nekateri predlagatelji raznih tehničnih izboljšav s svojimi koristnimi predlogi oglašajo po večkrat, ne le enkrat, to pa na stvari nič ne spremeni, ker je kljub temu krog predlagateljev koristnih tehničnih izboljšav še vedno dokaj velik.

Med letošnjimi predlagatelji najdemo naslednje: Ivan Penko, Marjan Koncilja, Viktor Korošec, Zvone Okorn, Anton Kastelic, Ljubo Jamšek, Marko Jeglič, Vinko Kogovšek, Rudi Krošelj, katerih koristne predloge je komisija za izume in tehnične izboljšave proučila in so bili osvojeni tudi v proizvodnji. Glede na njihov pomen za prihranke tovarne so imenovani predlagatelji upravičeni do ustreznih nagrad v obdobju treh let, ko jim za te osvojene predloge ugasne pravica do odškodnine.

Seznam predlagateljev koristnih tehničnih izboljšav pa s tem še ni izčrpan. Tu so še Anton Žunič, Alojz Dolinar, Adolf Kovačič, Vinko Kogovšek, Alojz Prosen, Lado Šebenik, Mile Petrovič, Rudi Pirc, Ferdinand Šerbec, Pavle Magister, Rihard Ambrož, Janez Grčar, Alojz Verč in Daniel Mali, katerih predložene koristne predloge tehničnih izboljšav je komisija proučila in so bili osvojeni, zanje pa so upravičeni do enkratne nagrade.

Skupina prvih, tako imenovanih »rentnikov«, ki so upravičeni do skupno triletne nagrade, oz. odškodnine za osvojene predloge tehničnih

izboljšav, je tako v letošnjem prvem polletju prejela skupno 35.503,20 dinarjev odškodnine, druga skupina pa skupno 28.295,35 dinarjev enkratnih nagrad.

Ob takšni množici koristnih predlogov za tehnične izboljšave, komisija prav gotovo nima malo dela, zato je tembolj razumljivo, da obravnava posameznega predloga traja včasih precej dolgo, predolgo celo, predvsem za predlagatelja, čigar želja je pač, da bi si o koristnosti predlaganega bili čim prej na jasnem in bi z njegovo osvojitvijo tovarna tudi čimprej prišla do predvidenega prihranka.

Komisija ima torej dovolj dela, zato menimo, da današnji sestavek o racionalizatorski dejavnosti v tovarni električnih aparatov letos prav gotovo še ni zadnji, saj se bodo med reševanjem že prispelih petnajstih predlogov, o katerih še pravkar teko razprave in potrebne analize, pri komisiji za izume in tehnične izboljšave nabrali že novi predlogi.

Tako razvejano dejavnost racionalizatorjev in predlagateljev koristnih tehničnih izboljšav vsekakor velja pozdraviti in vsem imenovanim izreči razen tega tudi zahvalo za njihova prizadevanja. Njihovi zgledi pa naj bi k razmišljanju o takšnih izboljšavah pritegnili še druge sodelavce v kolektivu, saj racionalizatorstvo in tehnične izboljšave nedvomno po svoje tudi prispevajo k izpolnjevanju vsako leto obsežnejših in zahtevnejših proizvodnih nalog. -C-

Iskra-Elektromehnika Kranj

Izum Valentina Grilca prinaša Iskri v Kranju letno gospodarsko korist v znesku 156 milijonov S din

Na osnovi razpoložljivih podatkov ugotavljamo, da je v našem podjetju znatno premalo prijavljenih izumov. Posebno še takih, ki bi imeli večji finančni učinek, kjer bi bila uporabnost izuma ekonomsko utemeljena.

Vendar so tudi izjeme, ki med ostalimi novotarijami očitno izsto-

pajo. Med tako inovacije nedvomno sodi izum na kontaktnem vložku, ki je sestavljen del paketnih ali drugih stikal drsnimi kontakti.

Izum je bil ustvarjen v podjetju Elektromehnika, avtor izuma pa je Valentin Grilc, vodja konstrukcije v tovarni stikal. Izum je patentno

zaščiteno v naši državi, kakor tudi v Zvezni republiki Nemčiji in v Vzhodni republiki Nemčiji, kjer je bil že podeljen patent.

Posebnost izuma je v tem, da obstoj kontaktni vložek v bistvu iz treh različnih delov, posamezni deli vložka pa se na enostaven način med seboj povežejo. To medsebojno povezavo v kompletnem kontaktnem stavku omogoča štiriobi nastavek na kontaktnem vložku in s tem os stikala odpade. Kontaktni vložki so iz ultramida in so mnogo cenejši in kvalitetnejši od prejšnjih vložkov, ki so bili iz stisnjene lepenke. Nedvomno je nova konstrukcija kontaktnega vložka zelo uspešna izvedba, pri čemer je omogočena enostavna tehnologija obdelave z najnižjimi proizvodnimi stroški. Pomembnost izuma se odraža tudi v zanesljivi kvaliteti kompletne stikala in daje široko perspektivo na domačem in tujem tržišču. Glede na dejstvo, da je bil izum praktično osvojen, se bo do konca tega leta že izdelalo 1.700.000 kontaktnih vložkov. Iz tega sledi, da je gospodarska korist precej obsežna, saj znaša triletni prihranek 3.701.100 N din. Pri tem so stroški, ki so nastali z realizacijo izuma, že odšteti.

Prihranek je bil obračunan za dobo treh let sporazumno z avtorjem, zato se izplačilo odškodnine izvede v enkratnem znesku. Na podlagi gospodarskega prihranka je bila po obstoječem pravilniku o izumih, izboljšavah in koristnih predlogih določena odškodnina ter pri PO podjetja že odobrena premija v znesku 49.160,00 N din.

Iz navedenega je razvidno, da izum prinaša obojestransko korist tako avtorju, še več pa podjetju. Prav tako velja poudariti, da imajo posamezniki nepravilen odnos do novatorske dejavnosti gledajo samo na višino nagrade, ne vidijo pa gospodarske koristi.

Tov. Valentinu Grilcu k uspehu iskreno čestitamo in želimo, da bi bila njegova ustvarjalnost še vnarej čimbolj uspešna. Šk

Novosti v samoupravnem sporazumu kovinske in elektroindustrije SRS

Te dni razpošilja branžna komisija prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov kovinske in elektroindustrije Slovenije. Za ta korak se je komisija odločila iz razloga, da v prečiščenem besedilu povzame vse spremembe in dopolnitve, ki so bile izvršene v dveletni dobi snovanja in izvajanja našega samoupravnega sporazuma.

Bistvene novosti zadnjih sprememb pa so naslednje:

a) korekcija KOD (kalkulativnih osebnih dohodkov) za prve tri obračunske skupine in sicer tako, da:

za prvo skupino znaša KOD 1.150 din,

za drugo skupino 1.250 din in

za tretjo skupino znaša KOD 1.650 din na mesec;

b) poleg tega se s spremembami izjemno lahko razvrščajo delavci za eno ali dve obračunski skupini, ki nimajo ustrezne predpisane strokovne izobrazbe, če so delali na delovnem mestu višje kvalifikacijske skupine določeno dobo, predpisano s tem sporazumom;

c) spremenjen je izračun faktorja stimulacije, ki daje možnost doseganja nekoliko večjega faktorja stimulacije.

Navedene spremembe bodo po razpoložljivih podatkih omogočale povečanje skupnega neobdavčenega zneska za okrog 16%. Seveda pa velja poudariti, da so s temi spremembami dogovorjeni le skupni neobdavčeni zneski, medtem ko je formiranje skupne mase osebnih dohodkov odvisno od doseženega dohodka v posameznem obračunskem obdobju in od pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, ki jih sprejema vsaka delovna organizacija — podpisnica samostojno.

ISKRA — Orodjarja Ljubljana

Objektivne in subjektivne ovire na poti izpolnjevanja načrta

Pot maloštevilnega delovnega kolektiva naše tovarne orodij na Stegnah v Ljubljani je vse prej kot lahka. Po normalnih, začetnih težavah, se le-teh kar ne morejo otresti, pa čeprav na drugi strani vsakoletni dosežki tovarne govore, da kolektiv iz leta v leto vendarle dosega boljše poslovne rezultate.

Za današnji sestavek smo se poslužili nekaterih podatkov iz devetmesečnega poročila o izpolnjevanju proizvodnega načrta za l. 1973, ob njih pa vsaj na kratko pogledimo, s kakšnimi težavami se kolektiv ubada in kako jih premaguje. Najprej torej nekateri pokazatelji!

V letošnjih devetih mesecih je tovarna orodij dosegla proizvodno realizacijo v vrednosti 10.119.309 dinarjev, kar predstavlja 95,5% devetmesečnega proizvodnega načrta. Samo ob teh dveh številkah bi lahko prehitro ocenili, da uspeh kolektiva le ni bil preveč dober, če na drugi strani ne bi takoj dodali, da takšna realizacija pomeni za hkrati 50% večjo proizvodnjo, kot so jo bili dosegli v devetih mesecih preteklega leta.

Medtem ko so ob koncu polletja proizvodni načrt izpolnili, tretje trimesečje le ni prineslo zaželenih rezultatov. Začelo se je že v juliju, ko je bila realizacija namesto 854.000 din le 356.000 din. Glavni vzrok za to je bila okvara na pomembnem stroju, za katerega v vsej Evropi ni bilo mogoče dobiti ustreznega nadomestnega dela. V avgustu je proizvodnja tekla odlično, saj so namesto 854.000 din dosegli realizacijo kar 1.323.000 dinarjev, žal pa so v septembru redukcije električne energije, a tudi nekateri drugi objektivni in subjektivni vzroki razlogi, povzročili, da je bil izpad proizvodnje še občutnejši kot v juliju. Nič boljše pa ni šlo niti v oktobru, zato je skoraj neverjetno, da bi uspeli do konca leta zamujeno nadoknaditi in izpolniti prvotni proizvodni načrt, kaj šele sredi leta načrtovano 10% povečanje, ki so ga nameravali doseči predvsem zaradi v prvem polletju povišanih osebnih dohodkov.

Seveda smo k takšnemu poteku proizvodnje v tretjem trimesečju dolžni nekatera pojasniti o vsaj najtrših objektivnih in subjektivnih ovirah, ki preprečujejo boljše proizvodne rezultate tega delovnega kolektiva.

Predvsem ne smemo pozabiti, da tovarna orodij izdeluje predvsem specialna, zelo zahtevna orodja, ker enostavnjša izdelujejo navadno domače, tovarniške orodjarne. Taka orodja so dejansko unikati, praktično stvar nenehnega razvoja, od prve ideje do končnega orodja. Z drugimi besedami povedano, takšno delo terja največjo natančnost, preciznost in ne nazadnje tudi več časa za posamezno delovno operacijo. Kljub izredno pronicljivi tehnični kontroli ob posamezni delovni fazi, pa se morebitna minimalna pomanjkljivost, ali nenatančnost, pokaže žal šele ob končni, oz. dokončni montaži orodja. Če je vse v redu, uspejo ujeti tudi navadno dokaj kratko odmerjeni dobavni rok, sicer pa sledijo odprave slabosti, ki ob že tako skromnih strojnih zmogljivostih neusmiljeno povzročijo zamudo, tako pri omenjenih orodjih, kakor tudi pri novih, ki bi sicer že lahko šla v delo in izpad realizacije je tu.

Pri težavah, ki naj objektivno pokažejo problematiko orodjarne, ne smemo prezreti dokaj resnega dejstva, da jim manjka specializiranih orodjarjev, večjih najzahtevnejših del. Preslabo je zasedena tudi tehnološka služba in zato morajo tehnologij izdelavo posameznih orodij pripraviti v nenormalno kratkih rokih, ker jih k temu silijo tudi vselej prekratki dobavni roki. Tudi preohlapne delovne norme k vsemu temu prispevajo svoje in, ker je ob končnih delih treba hiteti, se kaj rada prikrade naglica in z njo nezadostna natančnost in nezaželen izmet. Ker je orodjarja-tehnologija zelo težka, ali skoraj nemogoče dobiti, je za to odgovorno delo treba jemati boljše orodjarje iz proizvodnje in za njimi vselej ostane vrzel.

(Dalje na zadnji strani)

Lep napredek v tovarni »Instrumenti« v Otočah

Zadnje čase večkrat beremo v zunanjih časopisih, pa tudi vidimo in slišimo (RTV) o proizvodnih rezultatih, informiranosti ter uveljavljanju amandmajev v Iskrinih organizacijah. Povzetek nekaterih objavljamo tudi v našem glasilu. Tokrat objavljamo krajši zapis o naši tovarni električnih merilnih instrumentov v Otočah, ki ga je pred kratkim posredovala poslušalcem RTV Ljubljana.

V Iskrini tovarni v Otočah posvečajo veliko skrb obveščenosti kolektiva. Hkrati z uveljavljanjem ustavnih dopolnil, pripravo statuta in ostalih aktov, so ustanovili tudi deset poskusnih informacijskih zborov, v katerih sodelujejo vsi zaposleni. Sestajajo se mesečno enkrat, izdajajo pa tudi svoje glasilo. Rezultati dela tega 500-članskega kolektiva so zato očitnejši, porasli so produktivnost proizvodnje in tudi osebni dohodki, s katerimi so se povzpeli v vrh združenega podjetja Iskra. Tudi delitveno razmerje je najugodnejše. Devetmesečni proizvodni program so izpolnili s 100%. Za vse leto so načrtovali za 56 milijonov din realizacije. Plan bodo izpolnili že novembra in ga do konca leta občutno prekoračili. Tudi izvoz

bodo presegli in tako letos izvozili za okrog 800.000 \$ izdelkov. Pripravili so tudi predlog proizvodnega načrta za prihodnje leto.

Glede na letošnje dosežke in izkušnje ter sklenjene kooperacijske pogodbe z nekaterimi tujimi podjetji, bodo prihodnje leto izdelali in prodali za blizu 100 milijonov din izdelkov, izvozili pa za 2 milijona dolarjev. Iskra v Otočah je naša edina tovarna električnih merilnih instrumentov, njene zmogljivosti pa so dosti večje od domačih potreb vsaj v določenih elementih in tudi v nekaterih indeksi. Zato so v zadnjih letih posvetili večjo skrb izvozu in še posebej mednarodni delitvi dela. Na ta način z uvoženimi elementi kompletirajo svoje instrumente.

22. seja poslovnega odbora Iskra

Kot smo v kratki notici že zadnjič poročali, je na svoji 22. sei, dne 23. oktobra poslovni odbor ZP Iskra sprejel popravljene smernice poslovne usmeritve združenega podjetja za l. 1974. Te smernice so bile popravljene zato, ker je imela gospodarska komisija PO nanje utemeljene pripombe in jih je planska služba FRP ustrezno prilagodila novim izhodiščem.

Po tako popavljenih smernicah je za prihodnje leto v primerjavi z letošnjim za 600 milijonov dinarjev večja bruto proizvodnja, 290 milijonov ostanka dohodka, za 50 milijonov dolarjev izvoza ter nekaj manj uvoza repromateriala (torej v pozitivna zunanje trgovinska bilanca!), OD pa naj bi se dvignili za 13 %, torej v skladu s poslovnimi rezultati, ki bodo odraz ekonomičnosti poslovanja, rentabilne proizvodnje, uvajanja novih kvalitetnih izdelkov, nadaljnega dviga storilnosti.

Člani poslovnega odbora so kritično obravnavali celotno materijo ter se posebno temeljito zadržali pri vsebini posameznih postavk, pri čemer je bilo večkrat poudarjeno, da morajo posamezne datjave s strani proizvodnih organizacij povzročiti z

druge strani (ZZA, strokovne službe ZP) določene aplikativne rezultate, ki se morajo pozitivno odraziti spet v proizvodnih organizacijah.

S podobnim komentarjem je bil sprejet tudi srednjeročni načrt ZP s pripombo, da je treba izdelati nove metodologije načrtovanja v ZP, posebej še glede na določila nove ustave SFRJ in SRS in vloge TOZD v celotnem samoupravnem sistemu. To bo moral upoštevati tudi samoupravni sporazum TOZD v ZP Iskra, ki je bil v naših kolektivih v razpravi do srede oktobra.

Poslovni odbor je nadalje sprejel program šolanja kadrov za potrebe Iskrine zunanje trgovinske dejavnosti in bomo o pomenu tega šolanja pisali več v prihodnji številki »Iskre«.

V obravnavi je bil nato še razpis znanstveno-raziskovalnega sklada (tega smo objavili že zadnjič), pa tudi poročilo, oz. problematika dela uredniškega odbora, kar skupno s sklepi objavljamo danes. Hkrati je poslovni odbor ZP razpravljati tudi o stanju varstva pri delu v ZP Iskra, o čemer še posebej v skrajšani obliki poročamo tudi v današnji številki. I. S.

Iskra- Elektromotorji

Mesečni bilten — vir zanimivih informacij

V živahni razpravi o novi ustavi so tudi v Železnikih v Iskri na tekočem. Saj so imeli že več razprav, kjer se je skristaliziralo mnenje, kakšna naj bo oblika poslovanja in organizacijske oblike v skladu z ustanovitveno temeljnimi organizacij združenega dela. Da bi pa vse te oblike res zaživele, mora biti kolektiv tekoče informiran. Da bi lahko imeli vsi delavci (prek 1.000) vpogled v poslovanje tovarne, so začeli izdajati »Informativni bilten«. Izhaja mesečno.

V njem so vse glavne informacije o dosežkih plana, finančno poročilo, poraba delovnega časa, kadrovski premiki, gibanje OD, uspehi, izmet in uspeh produkcije posebej. Skratka, v njem so vsi glavni podatki o delu pripravljanih oddelkov in proizvodnje.

Tako ima najširši krog samoupravnih organov, vodje oddelkov, družbenopolitične organizacije in drugi vpogled v vse delo in poslovanje. KF

Iskra-Naprave Ljubljana

Razgibana dejavnost sindikata

Celotna dejavnost v začetku leta konstituiranega 15-članskega izvršnega odbora sindikata v tovarni elektronskih naprav je razdeljena na področja osmih komisij, ki vsaka zase deluje in upravlja z določenim delom sredstev, sindikatu dodeljenih v začetku mandatne dobe.

Program dela izvršnega odbora je bil prilagojen razpoložljivim sredstvom in zdaj na kratko pogledmo, kaj in koliko so v tem obdobju delale njegove komisije.

Komisija za samoupravne in splošne akte je aktivno sodelovala pri razpravah o novem pravilniku o delitvi OD in obravnavala vse pripombe s tem v zvezi ter jih skupno s svojimi stališči posredovala teamu, ki je delal na novem pravilniku.

Komisija za socialna vprašanja je imela precej dela in dokajšnje težave zaradi omejenih finančnih možnosti, pa tudi dovoljo preslabe obveščeniosti o posebno težkih primerih. Kazalo bi, da bi kadrovska služba vodila evidenco o primerih zaposlenih, ko bi bila potrebna občasna pomoč sindikata. Komisija je obiskala člane kolektiva, ki so daljše obdobje v bolniškem staležu, prav tako pa je izbrala bolehnosti in socialno šibke člane, skupno 10, ki jim je osnovna organizacija sindikata in

mestni sindikalni svet omogočila letovanje.

Zelo aktivna je bila komisija za šport, kar se je odrazilo tudi na živahni udeležbi športnikov tovarne na raznih tekmovanjih. Nekateri so dosegli solidne rezultate, vendar pa bi bili le-ti lahko še boljši, če bi se športniki resneje pripravljali na nastope. Razpoložljiva sredstva je tudi na tem področju treba uporabiti najbolj učinkovito.

Komisija za proslave in obdaritve, v istem sestavu kot v prejšnji mandatni dobi, je imela letos dve večji akciji — obdaritev sodelavcev ob 8. marcu in sodelovanje članov kolektiva na proslavi dneva Iskre v Lipici. Na proslavi je sodelovalo nad sto članov kolektiva.

Naslednja je na vrsti komisija, ki je skrbela, v skladu z akcijo slovenskih sindikatov za ozimnico članov kolektiva. Pri svojem delu pa je imela velike težave zastran nerazumevanja podjetij, ki bi morala poskrbeti za dobave ozimnice. Seveda se še vedno ubada s tem, da bi njena prizadevanja ne bila zaman.

Komisija za rekreacijo je mimo prispevka k zagotovitvi letovanja članov kolektiva v domovih PS Iskre, skrbela tudi za izgradnjo športnega igrišča ob tovarni. Te

naloge naj bi zlasti slonele na prostovoljnem delu, vendar pa komisija ni naletela na predvideno razumevanje zlasti mlajših sodelavcev, da bi v svojih načrtih bolje uspela.

V letošnjem programu sta bila dva izleta članov kolektiva in sicer v Velenje z ogledom tovarne Gorenje ter v Iskro v Kranju. Prvega so že izvedli in smo o njem že pisali, pri tem pa žal pomotoma izpustili navedbo, da je bil to izlet sindikata tovarne elektronskih naprav, v pravi pa je še izlet v kranjsko tovarno.

Sindikalna organizacija v Napravah prejema 20 izvodov »Delavske enotnosti«, za katero med člani kolektiva vlada precejšnje zanimanje in jo dokaj številno prebirajo.

To je bil le bežen prerez dejavnosti sindikata v tej naši tovarni. Izvršni odbor ocenjuje delo komisij pozitivno, razumljivo pa je, da bi ob boljših finančnih možnostih bili rezultati tega dela lahko še bistveno boljši. Toda rezultati, doseženi ob skromnih denarnih možnostih, so še več vredni!

-M. S.-

DOPIŠUJTE V ISKRO

Predlog VII. poglavja samoupravnega sporazuma Iskre

Tehniški dosežki in spoznanja ter varstvo industrijske lastnine

Živimo v času t. im.: znanstveno tehnol. revolucije, katere bistvo je prava »eksplozija« znanja. Priča smo vse burnejšemu in vse hitrejšemu razvoju tehnike, ki dosega že prav neverjetne rezultate. Izredno zanimiva značilnost revolucije pa je njen odraz v industriji oz. njuna medsebojna povezava. Znanost se je neposredno vključila v tehnološki razvojni proces do te mere, da je tehnični napredek postal sestavni del proizvodnega procesa samega.

To lahko povemo tudi drugače: če hoče neko podjetje v današnji dobi uspevati oz. biti v koraku s konkurenco, potem mora stalno skrbeti za tehnično sodobnost svoje proizvodnje in izdelkov. Tehnični napredek je postal odločujoč faktor skisistence podjetja. Zato mora vsako podjetje

ki hoče biti uspešno imeti vsestransko organiziran t. im.: inovacijski proces. Rezultati inovacijskega procesa so novi tehnični (pa tudi oblikovni) dosežki in spoznanja, ali tudi inovacije: izumi, tehnične izboljšave, racionalizacije, modeli, vzorci itd.

Inovacije predstavljajo pomembno »karto« v konkurenčnem boju, ker lastniku omogočajo, da z njimi proizvaja cenejše, boljše in sodobnejše blago, kot njegovi konkurenti. Pri tem pa moramo izrecno opozoriti, da **ustvaritelj** inovacij še ni istočasno tudi njegov **lastnik**. Lastnik postane šele, ko te inovacije **zaščiti** in s tem pridobi določene pravice. Ker gre tu za pravice, ki se nanašajo na industrijo, jim pravimo pravice industrijske lastnine.

Dokler torej zaščite nad inovacijami ni, tudi ni pravic in lastništva, kakor tudi ni kmet lastnik sicer svoje zemlje, če ni vpisan v zemljiško knjigo.

Odtod neposredno sledi izredno velik pomen, ki ga ima pridobitev

pravic industrijske lastnine za uspešnost podjetja na tržišču.

Toliko za uvod, v katerem smo skušali na splošno prikazati pomen inovacijskega procesa in pravic industrijske lastnine.

Spričo navedenih dejstev je nujno, da tudi v Iskri vzpostavimo tak sistem, ki bo omogočal optimalno izkoriščanje rezultatov inovacijskega procesa. Prav gotovo je sedaj za to primeren čas, da tak sistem zgradimo ter ga definiramo v samoupravnem sporazumu.

Služba za industrijsko lastnino v ZZA je izdelala predlog takega sistema, ki predstavlja novost z ozirom na dosedanjo prakso. Zato ga objavljamo z željo, da se z njim seznanijo najširši krog delavcev v Iskri.

VII. TEHNIŠKI DOSEŽKI IN SPOZNANJA TER VARSTVO INDUSTRIJSKE LASTNINE.

Člen A

Podpisnice se obvezujejo, da bodo v vsakoletnih gospodarskih načrtih predvidele sredstva za ustvarjanje inovacij in diverzifikacij svojega proizvodnega programa v obsegu, ki bo zagotavljal optimalno tehnologijo, ustreznosti nivo in asortiment izdelkov.

Vsaka TOZD je dolžna, da v lastnem in skupnem interesu ter v sodelovanju in s pomočjo drugih TOZD pospešuje izumiteljsko, novatorsko in drugo inventivno dejavnost v največji meri.

Podpisnice sodelujejo posebno tesno z ZZA kot skupnim nosilec raziskovalnega člena inovacijskega sistema.

Člen B

Rezultati inovacijskega procesa, pravice, ki iz njih izvirajo in dohodek iz teh rezultatov pripadajo tisti TOZD, v kateri so bili ustvarjeni z lastnim delom in sredstvi ali pridobljeni na drug način.

Člen C

Kolikor so inovacije plod združenja dela in sredstev več TOZD, jim rezultati in dohodek tega združenja pripada sorazmerno, kolikor so k njemu prispevale.

Način izkoriščanja ter delitev rezultatov in dohodka urejajo prizadete TOZD neposredno z medsebojnimi pogodbami.

Člen D

Pravica do izkoriščanja inovacij pripada v enaki meri vsem TOZD ZP v okviru njihovega poslovnega predmeta. Te TOZD morajo sorazmerno svojemu gospodarskemu izkoriščanju teh inovacij povrniti ustreznost delovnih stroškov in preseženega dohodka tistim TOZD, ki so inovacije ustvarile. Pri tem pa način izkoriščanja ne sme škoditi dejavnosti tistih TOZD, katerim inovacije pripadajo.

Člen E

Podpisnice se obvezujejo, da se preko službe za industrijsko lastnino medsebojno brez odlašanja obveščajo o rezultatih svoje inovacijske dejavnosti ter si medsebojno omogočijo njihovo izkoriščanje.

Člen F

Pravice delavcev, ki so avtorji inovacij, ostanejo neokrnjene in se ravnavajo po zakonu in splošnem aktu ZP.

Člen G

Podpisnice se obvezujejo, da v lastnem in skupnem interesu rezultate inovacijskega procesa in druge rezultate združenega dela pravno varujejo, zlasti s pridobitvijo pravic industrijske lastnine (patenti, licence, know-how, blagovne in storitvene znamke, vzorci in modeli) doma in v tujini.

Iz skupnih interesov, ki izhajajo iz ekonomskih in zlasti tržnih zakonitosti se vse pravice industrijske lastnine glasijo na ZP.

Člen H

Za pridobitev in obrambo pravic industrijske lastnine je pooblaščen služba za industrijsko lastnino (SIL) v ZZA. Delokrog, ureditev ter pravice in dolžnosti SIL so urejene s splošnim aktom ZP.

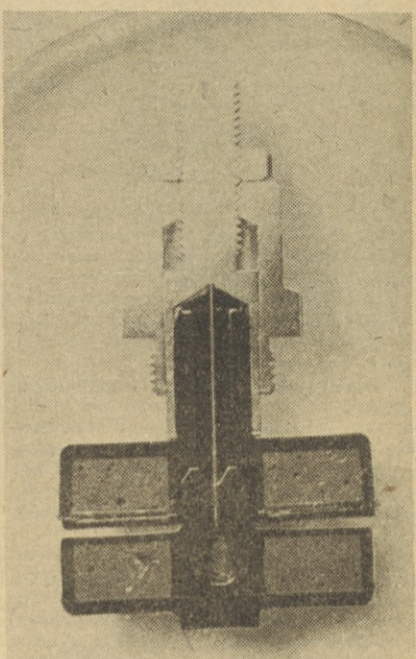
Člen I

Za nakup tujih pravic industrijske lastnine je potrebno soglasje Odbora za program in razvoj, ki pri presoji ustreznosti nakupa zlasti upošteva:

- obstoječi proizvodni program ZP
- tehnično sodobnost
- enotnost tehnološkega koncepta
- tržno vrednost
- doprinos k nadaljnji rasti ZP
- možnost nadaljnega razvoja v ZP

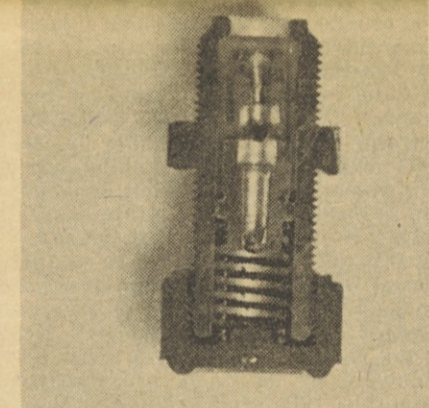
Kvalitetnejši magnetni ležaji števca

Električni števec je eden izmed prvenecv kranjske tovarne s področja velikoserijske izdelave. Marsikdo smatra, ko si ogleduje proizvodnjo števcev, kako je to enostavna proizvodnja, ko pa bi si opazovalec bližje pogledal izdelke in primerjal mere posameznih delov, bi opazil, da je večina elementov izdelana v desetinkah oz. stotinkah milimetra natančno. To je eden izmed nekaterih pogojev, da bo števec ustrezal svojemu namenu, to je merilnemu instrumentu, ki bo meril električno energijo nekaj let s predpisano točnostjo.

Kvaliteta novega magnetnega ležaja števca dokaj presega kvaliteto klasičnega ležaja, saj strokovnjaki trdijo, da bo točnost meritve segla preko 20 let.

Navzlic tako ostrim zahtevam pa se približno po 10 do 15 letih obratovanja števca le pokaže nedostatek klasičnega indukcijskega števca, to je, da se mu spremeni njegova točnost. Vzrok je v tem, da ima števec v merilnem sistemu rotor, ki ga predstavlja eden ali dva aluminijasta koluta pritrjena na isto os in je ista vležajena v posebni krogljčni ležaj. Zaradi izredne preciznosti v izdelavi ležaja, predvsem pa jeklene kroglice in safirne skodelice, ki sta osnovna elementa tega ležaja, je trenjski moment tega ležaja zelo majhen, saj lahko vzgon zraka povzročen po tleči cigareti premakne ustrezno lovilno kolo, ki je vležajeno v tak ležaj. Zaradi velikega specifičnega pritiska med kroglico in safirno skodelico povzročena po teži rotorja, kakor tudi zaradi drugih sil, ki se pojavljajo na rotorju števca in se od tam prenesejo na lažje, se sčasoma poškode jeklena kroglica oziroma safir, s tem pa se spremeni trenje spodnjega ležaja za določeno vrednost tako, da je pogrešek večji kot se dovoljuje s predpisi. Zaradi tega se morajo vsi števci po določenem času, v naši državi po 8 letih, ponovno pregledati in popraviti, da se doseže zahtevana točnost. Ti pregledi so povezani s precejšnjimi stroški, zato so se proučevala različna vležajena rotorja, s katerimi bi se doseglo manjše spreminjanje momenta trenja in s tem podaljšala doba obveznega pregleda.

Kvaliteta klasičnega oz. dosedanjega ležaja števca je bila ocenjena od 10 do 15 let.

z dne 23. 10. 1973

— Poslovni odbor združenega podjetja je obravnaval smernice poslovne politike Združenega podjetja ISKRA Kranj za leto 1974.

PO opozarja na še vedno relativno visoke zaloge gotovih izdelkov v letu 1973, predvsem na področju široke potrošnje, in predlaga organizacijam, da pri načrtovanju proizvodnje upoštevajo nastalo situacijo.

PO priporoča organizacijam, da ob zaključnem računu za leto 1973 izdvoje iz ostanka dohodka čimvečja sredstva v poslovni sklad za obratna sredstva, s čemer bi delno omilili predvideno pomanjkanje obratnih sredstev v letu 1974.

PO se pridružuje mnenju gospodarske komisije, da bi bilo potrebno izdelati nov sistem združevanja sredstev za sklade in strokovne službe, in to na principih, ki jih predvideva predlog samoupravnega sporazuma ZP ISKRE.

Zato PO naroča strokovnim službam, da pripravijo konkreten predlog in izračun participacije za sklade in strokovne službe po po novih vah, ki naj vsebuje tudi oceno dosejanje dejavnosti in program bodočega delovanja.

PO ZP naroča strokovnim službam ZP, da za prvo naslednjo sejo PO ZP pripravijo prikaz obveznosti, ki bremene rezervni sklad ZP ISKRE.

PO ZP predlaga delavskemu svetu smernice poslovne politike Združenega podjetja ISKRA Kranj za leto 1974 z gornjimi ugotovitvami v obravnavo in sprejem.

— PO ZP sprejema predlog srednjeročnega plana Združenega podjetja ISKRA Kranj za obdobje 1972—1976 in ga predlaga delavskemu svetu ZP v sprejem.

PO ZP v zvezi s srednjeročnim planom naroča, da se za realizacijo postavljenih ciljev izdelajo operativni načrti, s posebnim poudarkom na razvoju in raziskovalno usmeritev ISKRE.

PO opozarja DS ZP, da je v predlogu srednjeročnega plana ZP ISKRA korigirana letna stopnja rasti proizvodnje s 30 % na 20 % in zato predlaga organizacijam v sestavi ZP, da uzskladijo svoje srednjeročne planske in predvideno stopnjo rasti proizvodnje v ZP ISKRA.

— PO ZP sprejema na znanje poročilo o stanju sredstev GDK po posameznih delovnih organizacijah per 15. 10. 1973 in oceno sredstev GDK za leto 1974.

V zvezi s predvideno spremembo deviznega režima naroča PO ZP Iskra Commerce, da za sejo PO ZP izdelava informacijo o eventualnih posledicah, ki jih bo spremenjeni devizni režim povzročil v poslovanju ZP ISKRE.

— PO ZP sprejema na znanje: — pregled terjatev na domačem in tujem trgu;

— bruto zaloge gotovih izdelkov in rezervnih delov po tovarnah za dobo I—IX 73;

— bruto zaloge gotovih izdelkov po tovarnah I—IX 73;

— bruto zaloge rezervnih delov po tovarnah I—IX 73;

— pregled obveznosti do dobaviteljev za prodajo na domačem trgu;

Odbor za program in razvoj sklepa o soglasju na osnovi analiz in ocen, ki jih izdelajo ustrezna strokovna telesa v ZP.

Člen J

Za prodajo lastnih pravic industrijske lastnine osebam izven ZP je potrebno strokovno mnenje Odbora za program in razvoj. Mnenje ocenjuje zlasti:

— umestnost prodaje glede na proizvodno, tržno in izvozno usmerjenost ZP Iskra,

— pravilnost načina prodaje.

Člen K

Za nakup tujih pravic industrijske lastnine ali prodajo lastnih pravic industrijske lastnine pooblaščajno podpisnice ZP, da nastopa kot pogodbeni stranka v svojem imenu, vendar na njihov račun.

Temeljna vodilna predloga so bila:

— Ustava

— smoter združevanja v ZP Iskra

— tržno-ekonomske zakonitosti in

— zagotovitev vseh moralnih in materialnih pravic delavcev, ki so ustvarjalci inovacij.

Člen A obvezuje vse podpisnice, da v največji možni meri skrbijo za ustvarjanje inovacij ter pri tem zlasti pospešujejo izumiteljsko, novatorsko in drugo inventivno dejavnost svojih delavcev.

Člen B povzema osnovno ustavno določbo, da rezultati inovacijskega procesa, pravice in dohodek pripada tistim TOZD, v kateri so bili

— pregled sredstev ustvarjene retencije, porabe in stanja po delovnih organizacijah od 1. 1 do 30. 9. 1973.

PO ZP naroča Iskra Commerce, da do naslednje seje PO ZP pripravi poročilo o stanju obveznosti do dobaviteljev za prodajo na domačem trgu po zapadlosti glede na določila medsebojnih pogodb med IC in tovarnimi.

— PO ZP sprejema predlog Iskre Commerce za pristop k skladu za kreditiranje in zavarovanje izvoznih poslov z vpisom ene vloge v višini 3.000.000,00 din, od katere se vplača 50 %, to je 1.500.000,00 din. Drugih 50 % vloge pa se vplača samo v primeru, če bo skupščina sklada sprejela takšen sklep, in to šele po letu 1975.

Prav tako sprejema predlog, da posamezne organizacije ZP participirajo pri vpisu in vplačilu vloge po ključu iz gospodarskega plana ZP ISKRA za leto 1973 za financiranje sklada za osvajanje tujih tržišč. Oba predloga PO ZP posreduje delavskemu svetu ZP v odločitev.

— PO ZP se strinja s predlogom razpisa za udeležbo na natečaju za kreditiranje skupnih raziskovalnih del (dejavnosti II) iz sredstev znanstveno-raziskovalnega sklada ZP ISKRA v letu 1974.

PO ZP naroča komisiji za znanstveno-raziskovalno dejavnost, da podrobneje obdela in predloži poslovnemu odboru ZP v obravnavo in potrditev naslednje kriterije, ki naj se v ZP ISKRI upoštevajo pri obravnavanju in odobranju zahtevkov za financiranje skupnih raziskovalnih del v letu 1974:

1. programski kriterij
2. strokovni kriterij
3. ekonomsko-finančni kriterij
4. zmogljivost raziskovalnih organizacij oz. služb

5. posebna navodila glede pogodb in finančnih predračunov.

— PO ZP je obravnaval program dopolnilnega izobraževanja za zunanjetrgovinsko dejavnost ZP ISKRA in sprejel naslednje sklepe:

a) PO se strinja z analizo kadrovskega stanja v zunanjetrgovinski dejavnosti ISKRE, ga ocenjuje kot kritično in potrjuje nujnost sistemске rešitve za izboljšanje tega stanja.

b) PO se strinja s predloženim programom in organizacijo tečaja in naroča generalnemu direktorju, da imenuje komisijo za izbor kandidata in komisijo za verjanje znanja.

c) PO zadoljuje OKP in kadrovsko-socialno službo IC, da organizirata izobraževanje kadrov za potrebe ZP.

č) Za operativno vodstvo tečaja je zadolžen IC, ki naj sklene z izvajalci ustrezne pogodbe.

d) PO se strinja, naj vsaka organizacija ZP pošlje na tečaj najmanj 1—2 delavca ter naj organizacije v sporazumu z IC omogočijo prehod delavcem, ki se želijo zaposliti v zunanjetrgovinski dejavnosti IC.

e) PO odobrava dosejanje delo komisije za izdelavo programa dopolnilnega izobraževanja delavcev za zunanjo trgovino in ji naroča, naj nadzira vsebino in izvedbo tečaja ter o njej kvartalno poroča PO.

f) PO potrjuje okvirni predračun tečaja in način financiranja:

— 50 % Iskra Commerce,

— 50 % ostale organizacije ZP ISKRA po kriterijih, ki so predvideni za formiranje sklada za kadre.

g) PO smatra, da mora postati predlagani tečaj redna vsakoletna oblika dopolnilnega izobraževanja delavcev za zunanjo trgovino.

h) PO naroča IC in OKP, da proučita možnost organiziranja podobnega dopolnilnega izobraževanja tudi za domačo trgovino in ugotovi možnosti za dvosmerni pretok kadrov iz proizvodnih organizacij, IC, ZZA in strokovnih služb.

— PO ZP je obravnaval poročilo o problematiki glasila »Iskra« in o delu uredniškega odbora glasila »Iskra«.

PO se strinja s predlogi uredniškega odbora kar zadeva izdajanje glasila v letu 1974, in sicer:

— poveča se število strani glasila Iskra od sedanjih 4 na 8 strani;

— sistemizacija delovnega mesta novinarja glasila se poveča od sedanjih 2 na 3 delovna mesta;

— cena za 1 izvod glasila se poviša od sedanjih 0,90 din (na 4 straneh) na 1,35 din (na 8 straneh), oz. s toleranco do 15 %, v kolikor se med letom spremene cene papirja in tiskarskih uslug.

— PO ZP je obravnaval poročilo o stanju varstva pri delu v ZP ISKRA in sprejel naslednje predloge komisije:

1. Glede na različno stanje varstva pri delu v posameznih organizacijah ISKRE se kaže potreba po koordinaciji te dejavnosti na nivoju ZP. V ta namen bi bilo potrebno v strokovnih službah ZP zaposliti ustreznega strokovnjaka s področja varstva pri delu.

2. V povezavi z ustreznimi strokovnimi institucijami naj se izdela koncept funkcionalnega izobraževanja o varstvu pri delu, kar naj bi bilo — poleg izdelave metodologije za enotno zajemanje podatkov — prva naloga koordinatorja varstva pri delu v ZP ISKRA.

3. Posvetovanja delavcev varstva pri delu ZP ISKRA naj bodo redno vsake 3 do 4 mesece, po potrebi še bolj pogosto. Ta posvetovanja naj bi pripravljalo zasnovano delovanje varstva pri delu, hkrati pa bi se z izmenjavo izkušenj in procesom poenotenja kriterijev in metod dela dosegla racionalizacija pri oblikovanju dobrih delovnih pogojev.

— PO ZP je bil seznanjen z iniciativo o eventualni pripojitvi podjetja Metalna Maribor k ZP ISKRI. PO ZP se v načelu strinja, da se vodijo zadevni razgovori, vzporedno pa je treba v zvezi z nameranimi integracijami pripraviti programsko orientacijo ISKRE.

VARČNI ZDOMCI

V zadnjih osmih mesecih je neblagovni devizni priliv dosegel vrednost milijardo in 376,7 milijona dolarjev, kar je za 37 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. Naši zdomci so nakazali 846 milijonov dolarjev, kar je za 39 odstotkov več kot lani, tuji turisti pa so do konca avgusta pustili pri nas 372,3 milijona dolarjev ali za 38 odstotkov več kot lani.

njih obveščeni. Služba za industrijsko lastnino bi torej skrbela za »pretakanje« inovacij v ZP Iskra.

S členom F hočemo zagotoviti vse moralne in materialne pravice delavcev-avtorjev inovacij. To pomeni, da bo n. pr.: nek novator, čigar izboljšava bo izkoriščena na treh koncih, dobil trikratno odškodnino in ne samo enkratno.

Zadnji čas je že, da novatorje in izumitelje primerno začnemo nagraditi in stimulirati. Le tako lahko pričakujemo širok razmah inovacijske dejavnosti.

Člen G obvezuje podpisnice, da bodo dosežke varovali s pridobitvijo pravic industrijske lastnine. Pomen teh pravic smo poskusili podati že v uvodnem delu tega članka.

Drugi odstavek člena G je tudi zanimiv, ker pravi, da se vse te pravice glasijo na ZP. Naša želja je pri tem bila, da bi se tem zagotovili večjo moč Iskre na tržišču, obenem pa je to tudi element enotnega nastopanja, podobno kot imamo enoten »hišni stil«. Poleg tega bi bilo tudi nepraktično, če bi se glasile te pravice na posamezne podpisnice oz. TOZD. Vzemimo n. pr.: prodajo nekega novega izdelka, katerega proizvaja IZZE, vsebuje patentiran izum, ki je nastal v ZZA, ima obliko, ki je zaščitena kot model, izdelal pa so jo oblikovalci na Iskra Commerce ter nosi skupno blagovno znamko — zvezdico Iskra. Ali bomo kot nosilce pravic (patentov, modelov, znamk) navajali vse prizadete organizacije? Pri tem pa končni potrošnik ve

le-to, da je izdelek, ki ga je kupil, proizvod Iskre.

Upamo, da je primer dovolj nazorov. Vendar pa moramo še nekaj poudariti: pravice niso last ZP, temveč se nanje samo glasijo. Slejkoprej pripadajo vse pravice ustvaritelju (člena B in C), kar mora biti interno, torej v službi za industrijsko lastnino natančno evidentirano. To izhaja tudi iz člena H, ki sicer samo načelno pove, kaj so naloge te službe, vendar je obenem dodano, da se delokrog, pravice in dolžnosti (natančno) določijo s posebnim aktom.

Zadnji trije členi (I, J, K) urejujejo še promet s pravicami industrijske lastnine z osebami izven ZP. Člen I urejuje nakup tujih pravic industrijske lastnine (licence, know-how itd.). Ker imajo taki nakupi dalekosežne posledice, smatramo, da je potrebno imeti soglasje Odbora za program in razvoj kot skupnega kolegijijskega izvršilnega organa pri DS ZP. Pri soglasju je treba upoštevati, v kolikšni meri ustreza nakup enotnosti tehnološkega koncepta (povezovanje v branže, glej čl. 19 predloga samoupravnega sporazuma!), kakšna je tehnična sodobnost, tržno vrednost itd. S tem želimo doseči, da bi bili taki nakupi kar najbolj smotni za nadaljnjo rast in razvoj ZP in da ne bi prihajalo do prekrivanja v proizvodnem programu.

Za prodajo (člen J) pa daje Odbor samo mnenje v katerem se podaja ocena o umestnosti prodaje. Prodaja

licenc mora biti namreč usmerjena predvsem na osvajanje novih tržišč. Nadalje je treba paziti, pod kakšnimi pogoji se prodaja (delna ali izključna licenca, izplačevanje odškodnine itd.). Mnenje naj bi bilo torej le neke vrste pomoč oz. vodilo pri prodaji.

Zadnji člen (K) pa vsebuje pooblastilo, da pri vseh poslih nakupa ali prodaje teh pravic nastopa Združeno podjetje v svojem imenu, seveda pa za interese in račun prizadete podpisnice. Tak način se v gospodarskem pravu imenuje komisijsko razmerje. Obenem pa to sodi k enotnem nastopanju, podobno kot je to zapisano v ostalih členih. Naj pa pri tem še enkrat naglasimo, da tudi v teh primerih pripadajo vse te pravice posameznim podpisnicam (gl. čl. B) in ne ZP, ki se sicer pojavlja kot pogodbeni partner proti tretjim osebam. Ta način samo jača našo pozicijo nazven brez kakršnegakoli »odtujevanja« pravic ali sredstev.

To je torej naš predlog. Smatramo, da le-ta zagotavlja novo kvaliteto v razvoju inovacijskega procesa v Iskri, ki bo v korist vsem. Seveda pa naj povedo svoje mnenje tudi drugi.

Služba za industrijsko lastnino
Bojan Pretnar

K boljšemu glasilu Iskra

Tedensko glasilo/delovnega kolektiva združenega podjetja Iskra izhaja že 11. leto. Nespornost je, da je v tem obdobju odigralo pomembno vlogo v informiranju članov v ZP Iskra.

Na osnovi občasnih razgovorov s predstavniki organov upravljanja in družbeno političnih organizacij ZP ter generalnim direktorjem ZP formira uredniški odbor okvirno politiko. Nekaterih sej uredniškega odbora se večasih udeležujejo tudi predstavniki organizacij, ki niso člani uredniškega odbora, če uredniški odbor smatra, da je za obravnavanje posamezne problematike to potrebno. Na tej osnovi se v okviru uredniškega odbora konkretizira in izvaja sprejeta politika in določa zlasti vsebinska stran glasila. Uredniški odbor ima občasno svoje seje tudi v posameznih organizacijah ZP, kjer se s predstavniki samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij ter s predstavniki vodstva organizacij pretresa vsebina glasila ter iščejo ideje in iniciative za izboljšanje vsebine časopisa.

Uredniški odbor je lani v sodelovanju s sindikalno organizacijo izvedel tudi anke, ki je dala zadovoljive rezultate. Izkristaliziralo se je stališče, da je glasilo nujno potrebna vez v takem kolektivu kot je združeno podjetje Iskra, ki ima svoje organizacije po vsej Sloveniji in tudi izven nje.

Uredniški odbor prihaja pri svojem delu do raznih dilem, zlasti kar zadeva objavo nekaterih informacij o poslovanju ZP Iskra. Zavedamo se, da naš časopis izhaja v 22.500 izvodih, da gre v najširšo javnost in, da ni bran samo v našem kolektivu, ampak tudi izven njega in celo v inozemstvu. Tako je treba mrsikavo vest, ki bi bila zanimiva za Iskrinega bralca, zavestno opustiti, vendar je to redko skrajni ukrep. Uredniški odbor se namreč zaveda, da ima vsak član našega kolektiva ustavno pravico biti informiran o poslovanju, ekonomski in finančni situaciji ter o drugih pomembnih zadevah svoje organizacije kot tudi združenega podjetja kot celote.

Uredniški odbor je sprejel stališče, da glasilo ne more biti samo informator o dogodkih v združenem podjetju, ampak da mora pomagati formirati določena stališča in določena mnenja o pomembnejših dogodkih iz poslovanja ZP; vsebovalo naj bi tudi predloge za reševanje določenih problemov. Razumljivo je, da imajo prav na tem področju pomembno vlogo s svojimi prispevki predstavniki naših organov upravljanja, družbeno političnih organizacij ter vodstveni ljudje, tako v združenem podjetju kot v posameznih organizacijah ZP. Tukaj še nismo dosegli zadovoljivih rezultatov.

Uredniški odbor želi doseči tekoče javljanje vseh naših organizacij in ZP v Glasilu, za kar pa ni odgovornost samo na uredniškem odboru glasila, ampak tudi na ustrezni aktivnosti internih uredniških odborov v posameznih organizacijah, odgovornih predstavnikov organov upravljanja, predstavnikov družbeno političnih organizacij ter vodstvenih ljudi, tako v ZP kakor tudi v organizacijah. S skupnimi močmi bo šele možno priti do zadovoljivih rešitev.

Glede informiranja članov kolektiva smatramo, da je treba zagotoviti prejemanje glasila vsakemu članu kolektiva. Glasilo Iskra je vsekakor močna vez med člani kolektiva ZP Iskra in tudi edino sredstvo, ki lahko na ustrezen način obvešča vse člane kolektiva o dogodkih v podjetju in, ki služi tudi medsebojnemu spoznavanju, sporazumevanju in reševanju problemov, tako v posameznih organizacijah ZP kot v združenem podjetju. Glasilo služi tudi za objavo vseh splošnih aktov, ki jih sprejemajo organi upravljanja ZP in organizacij.

V letošnjem letu (I.—IX. 1973) je glasilo obravnavalo naslednje zadeve:

Vsebina	%
Gospodarstvo	56
Samoupravljanje in sklepi	16
Družbeno politični članki	12
Šport in rekreacija	11
Kultura	2
Ogledi, zahvale	3

Po številu objavljenih prispevkov je vrstni red »organizacij« naslednji:

Iskrice

1. Ugotovili smo, kdo je neupravičeno obogatil, ugotovimo še, kdo je neupravičeno trošil.

2. Vajenec: »Odkar se je podražilo meso, mi je mojster prenehal praviti tele.«

3. Beseda »svinja« po vseh teh podražitvah in pomanjkanju mesa sploh ni več žalitev.

4. Če hoče »Zastava« razprodati avtomobile, napove podražitev; če hoče trgovina razprodati robo, uvede omejitve.

5. Predlagamo ustanovitev delovnega mesta prevajalca, ki bo razlagal tuje izraze v zakonih in resolucijah.

Kaktus

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehanično, telekomunikacijsko, elektronsko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec, Odgovorni urednik: Janez Sile — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 2333 — Tisk in klistre: »ČP Gorenjski tisk« Kranj

Podatki o družinskih proračunih delavskih družin

Edini vir statističnih podatkov o družinskih proračunih delavskih družin je redna anketa o poprečnih mesečnih razpoložljivih in porabljenih sredstvih anketiranih tričlanskih in štirčlanskih delavskih družin. Od druge polovice leta 1971. se v Sloveniji anketa redno okrog 340 teh družin, kar zagotavlja vsaj v vsoti reprezentativen vzorec za našo republiko.

Zadnji objavljeni podatki, ki dajejo pregled za letno poprečje, so za leto 1971.

Naslednja masovna anketa o potrošnji prebivalstva bi se morala izvesti letos, vendar je slovenski zavod za statistiko predlagal, da se prestavi za eno leto. Prejel je namreč več pripomb glede ustreznosti (oziroma neustreznosti) predlagane metodologije, poleg tega pa bo letošnje leto zaradi izrednih stabilizacijskih ukrepov (zamrzni osebni dohodki itd.) dokaj neznačilno in bo dalo izkrivljeno sliko o gibanju potrošnje v zadnjih letih. Tretji razlog je pomanjkanje finančnih sredstev ne samo v Sloveniji, ampak tudi v drugih republikah; vse navedene ankete o potrošnji so namreč zvezne in kot take obvezne za vse republike.

Dokončnega odgovora o tem, ali bo masovna anketa o potrošnji izvedena v letu 1973. ali 1974. še ni. Vsekakor si v sindikatu želimo, da ob izvedbi te — nikakor cenene — zvezne akcije upoštevajo naše pripombe, naj bo vzorec tolikšen, da bi omogočil obdelavo ne samo po višini dohodkov, ampak tudi po regijah in tipih centrov (večja mesta, manjši industrijski centri, manj razvita območja). Zajame naj poleg osebne potrošnje tudi udeležbo v družbenem standardu (koriščenje šolskega pouka, zdravstvenih uslug itd.), pa tudi bolj specifična varčevanja v

bankah tj. ločeno prikaže stanovanjsko varčevanje. Dokaz, da so tovrstni predlogi ostvarljivi, je leta 1966. izvedena izredna anketa več kot 3.500 slovenskih družin, ki jo je organiziral in obdelal Inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani.

Te in še druge pripombe na predlagano metodologijo je zbrala koordinacijska skupina za vprašanja življenjskega standarda, ki je bila na pobudo sindikatov ustanovljena pri zavodu SR Slovenije za planiranje. Zavod SR Slovenije za statistiko pa je pripombe posredoval zveznim organom s predlogom, da jih skušajo upoštevati v primeru, da bo anketa odložena za eno leto.

DOPIŠUJTE V ISKRO

ISKRA — Industrija elementov in zabavne elektronike
Ljubljana, Stegne 17

vabi

k sodelovanju nove sodelavce za naslednja delovna mesta:

FINANČNI SEKTOR

2 SALDAKONTISTKI
s srednjem ekonomskop šolo — s prakso ali začetnici.
Nastop službe takoj, ali po dogovoru.

SEKRETARIAT

ŠNAŽILKO
za čiščenje pisarniških prostorov. Nastop službe takoj.

TOZD FERITI — Ljubljana,
Stegne 19

VODJO MENZE

za poslovanje in organiziranje (nabavo in razdeljevanje toplih in hladnih malic).

VF KERAMIKA — Ljubljana,
Stegne 19

ANALITIKA - PLANERJA
končana ekonomska srednja šola.

Zainteresirane prosimo, da se telefonično, pisмено ali osebno prijavijo na razgovor v Kadrovski službi oz. v tajništvo TOZD.

— J. C. —

PODATKI, PROBLEMI IN PREDLOGI

Glasilo Iskra se tiska tedensko v nakladi 22.500 izvodov. Letno izide poprečno 50 števk. Do 30. 6. 1973 je glasilo izhajalo v malem formatu, tiskano na rotacijskem papirju. S 1. 7. 1973 izhajamo v novi obliki. Po informacijah, ki jih imamo, je večina zadovoljna, pomanjkljivosti, ki se jih zavedamo, pa so predvsem v vsebinskem delu in v obsegu glasila (4 strani).

Zaradi pripomb glede vsebine in obsega glasila, uredniški odbor smatra, da mora glasilo v letu 1974 preiti iz običajnih 4 na 8 strani, iz občasnih objav barvnih fotografij na pogostejše. Zaradi povečane števila kolektivov v ZP (predvideni okoli 50 TOZD) pa je treba povečati tudi lastno aktivnost z bogatejšo in širšo vsebino (na 8 straneh).

Če bo glasilo povečano od 4 na 8 strani uredniški odbor predvideva potrebo za nastavitve še enega poklicnega novinarja, in sicer izključno samo za novinarsko dejavnost, saj se sedanja novinarska poleg novinarskega dela ukvarjata tudi z delom v redakciji in tehničnim urejevanjem glasila.

PO ZP je sprejel predlog uredniškega odbora, ter odobril:

- povečanje glasila Iskra s 4 na 8 strani,
- povečanje števila novinarjev glasila od 2 na 3 ter
- povečanje cene za 1 izvod glasila od sedanjih 0,90 (4 strani) na 1,35 din (8 strani) s toleranco do 15 %, v kolikor se med letom spremene cene papirja in tiskarskih uslug.

Objektivne in subjektivne ovire na poti izpolnjevanja načrta

(Nadaljevanje s 1. strani)

Da bo mera težav polna, je treba povedati še to, da tudi strojne zmogljivosti tovarne orodij že daleč niso več zadostne za tak obseg in za tako zahtevne naloge. En sam zgovoren dokaz za to trditev je dejstvo, da orodjarna razpolaga samo z enim koordinatnim brusilnim strojem, ki je nenehno v teku, potrebovala pa bi že zdaj vsaj še enega, celo ne kar dva nova. Tudi pri malih razkalnih strojih čutijo pomanjkanje in še pri nekaterih drugih — vendar spričo pomanjkanja finančnih sredstev še ni misliti na kakšno strojno okrepitev. In tudi, če bi že imeli denar za manjkajoči strojni park, so tu še drugi problemi, na primer občutno pomanjkanje delovnih prostorov, kamor naj bi te stroje montirali. Ko torej rečeno — objektivnih težav ne manjka, ne da bi ob njih skušali zamahati tudi pred nekaterimi subjektivnimi, ki bi jih bilo ob večji odgovornosti in natančnosti pri delu posameznikov mogoče vsaj omejiti, če ne v celoti odpraviti.

Septembrskemu izpadu v proizvodni realizaciji pa so precej pripomogle kot že omenjeno tudi omejitve električnega toka. Ne le, da so ob njih zastala dela na obdelovalnih strojih, ki jih je v celoti kar 80 %, nasproti 20 % ročnih del, pač pa je pri tem nastal občuten izpad tudi pri uslugah, kajti ob redukcijah ni delala kalilnica, ki je velik porabnik električne energije.

Spričo težav pri proizvodnji tudi v oktobru je jasno, da — bo delovni

kolektiv le težko nadoknadil zamujeno, čeprav mu sicer ne manjka prizadevnosti in predvsem zavesti, da je samo v večji proizvodni realizaciji in boljšem gospodarjenju ključ za nadaljno rast tovarne in za njen bodoči napredek, še zlasti ob bližajočih se, nemajhnih anuitetah, ki jih bo treba začeti odplačevati. Preostajata še torej dva meseca do konca leta, v katerih pa bo potrebno vložiti maksimalne napore, da bi spričo velike nedokončane proizvodnje le uspeli ujeti prvotni sprejeti načrt. Kolektiv, še posebej pa odgovorne službe se v polni meri zavedajo, da izpolnitev proizvodnega načrta nujno vpliva tudi na višino izplačanih OD.

— J. C. —

O varstvu pri delu v ZP ISKRA

(Nadaljevanje z 2. strani)

zdravstvene okvare), o sliki delovnih pogojev (meritve ekoloških obremenitev ter periodični pregledi in preizkusi), o delu strokovnih služb za medicino dela in v vzgoji in izobraževanju v zvezi z varstvom pri delu, ki smo jih dobili iz vprašalnikov, samo dopolnjujejo sliko, ki so jo podali delavci varstva pri delu na posvetovanju. Poslovni odbor je sprejel naslednje predloge:

1. Kaže se potreba po koordinacijski funkciji na nivoju ZP, ki bi jo v začetku opravljala ena strokovno primerna oseba, kasneje pa bi — po potrebi — prerasla v strokovno službo.

2. V povezavi z ustreznimi strokovnimi institucijami naj se izdela koncept funkcionalnega izobraževanja o varstvu pri delu, ker naj bi bilo — poleg izdelave metodologije za enotno zajemanje podatkov — prva naloga koordinatorja varstva pri delu v ZP ISKRA.

3. Posvetovanja delavcev varstva pri delu ZP ISKRA naj bodo redno vsake 3—4 mesece, po potrebi pa še bolj pogosto. Ta posvetovanja naj bi pripravljala zasnovane delovanja novega kolektivnega izvršilnega organa za varstvo pri delu, hkrati pa bi se z izmenjavo izkušenj in procesom poenotenja kriterijev in metod dela dosegla racionalizacija pri oblikovanju dobrih delovnih pogojev.

Commerce. Na lestvici vodi 2 tekmi pred koncem lige ekipa Iskra Commerce z 10 točkami (še brez poraza), ekipa tovarne Naprave pa je prav tako pred zadnjima dvema tekmama na 6. mestu med 8 ekipami. Tudi pri ženski ekipi ni šlo brez Iskre. Prijavila se je ekipa iz tovarne Naprave, ki mora 5. novembra odigrati še dve tekmi, je pa trenutno med 5 ekipami zadnja.

V Italijo brez potrdila o cepljenju proti koleri

Zvezni sekretariat za delo in socialno politiko je sporočil, da je svetovna zdravstvena organizacija 29. oktobra sporočila, da so italijanske zdravstvene oblasti uradno potrdile, da na italijanskem ozemlju ni več kolere. Glede na to zvezni sekretariat obvešča, da se jugoslovanski državljani, ki potujejo v Italijo, niso dolžni cepiti proti koleri.

Orodjar iz »Elektromotorjeva«, Maks Jelenc je vnet smučar. Večkrat je že bil v republiški reprezentanci po svetu. Je uspešen smučar — tekač. Tudi poleti trenira. Ima srolkea — smučič na kolesčkih. Ljudje ga začudeno gledajo ko brzi po cesti v Selški dolini. Trenira redno. Začne maja in to vsak drugi dan, zdaj jeseni pa že šestkrat tedensko.

Iskra na črnobelih poljih

Nekako istočasno s priključitvijo tovarne baterij »Zmaj« k ZP »Iskra« je leto prevzelo tudi pokroviteljstvo nad ljubljanskim šahovskim klubom »Zmaj«, ki bo odšel z novim imenom »Iskra« branil barve našega večstoletnega kolektiva na črnobelih bojiščih po domovini in prek njenih meja.

Mlad in zato perspektiven igralski kader, ki je doslej živel v senci denarnih težav ljubljanske šahovske podzveze, si je z veliko ljubeznijo do te kraljevske igrice, s samofinanciranjem ter odrekanjem vsem ugodnostim, ki jih imajo igralci gromtnejše bolj »podprtih« klubov, utiral pot do vedno večjih uspehov ter je doslej že večkrat posegel po naslovih republiških prvakov v vseh treh konkurencah. Trije mojstri, sedem mojsrstkih kandidatov in preko 15 prvotekstovnikov, med njimi mojster Barle in mojsrstka kandidatka Francka Petek, slovenska prvaka v članski konkurenci so generacija, ki obeta. Tudi v ekipni konkurenci sega »Iskra« po najvišjem naslovu. V mesecu septembru čaka 10-članska ekipa še zadnja ovira na poti do naslova republiškega prvaka: dvoboj z ekipo Celja — zmagovalcem vzhodne skupine Slovenske šahovske lige.

Igralci so si z novim imenom zastavili tudi vrsto novih delovnih nalog, med katerimi je najpomembnejša: postati resnično klub celotne Iskre. Šahovski klub naj bi združeval le najboljšje ljubljanske igralce ter vse zainteresirane delavce ZP. Poleg prvga moštva, ki bi se po morebitnem uspehu nad Celjem potegovalo za vstop v zvezno tekmovalno, bosta formirani še dve sindikalni ekipi, sestavljeni izključno le iz delavcev ZP Iskra, ki bi tekmovali v sindikalnih prvenstvih ljubljanske Slovenije ter se udeležile tudi vsakoletnega mednarodnega šahovskega festivala v počastitev dneva mladosti, kjer je sindikalna ekipa Iskre že letos dosegla lep uspeh z osvojitvijo 4. mesta. V načrtu imajo tudi organiziranje kategorij in brzo-turnirjev ter izvedbo šahovskih simultank najboljših igralcev po naših obratih in tovarnah ter s tem prispevati k popularizaciji šaha kot koristne rekreacije in razvedrila.

Vabimo vse zainteresirane člane ZP Iskra, da se vključijo v redno življenje kluba na Cankarjevi 1/1 v Ljubljani ter pripomorejo k temu, da bomo zgoraj postavljene naloge tudi uresničili. Galle Leopold

Kratke vesti

Omejitev hitrosti

30. oktobra je začela veljati odredba o omejitvi hitrosti na vseh cestah v Sloveniji. Od tega dne je dovoljeno na magistralnih in regionalnih cestah voziti s hitrostjo največ 100 kilometrov na uro, na lokalnih cestah pa največ 80 kilometrov na uro. Omeitev hitrosti pa v Sloveniji ne velja le za avtocesto Vrhnika—Postojna. Omejitev ne pomeni, da bomo odlej po slovenskih cestah vozili z največjo dovoljeno hitrostjo, kajti še naprej bo treba upoštevati omejitve hitrosti na delih cest, ki potekajo skozi naselja, pa tudi pravila o prilagoditvi vožnje objektivnim in subjektivnim okoliščinam so še vedno v veljavi.

Zahvala

Ob smrti mojega očeta

JOŽETA WEITHAUSERJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem orodjarne v kranjski tovarni za izrazno sožalje, podarjeni venec ter izkazano pomoč.

Sin Vinko Weithauser